

«Αδύνατο να τον καταλάβω, όσο κι αν προσπαθώ»! «Αδύνατο να με καταλάβουν, και δεν πρόκειται να τους εξηγήσω»! Τουλάχιστον δέκα φορές την ημέρα, ένας γονιός με παιδί στην εφηβεία σκέφτεται την πρώτη φράση. Άλλες τόσες, ένας έφηβος μονολογεί οργισμένος τη δεύτερη.

Κάπως έτσι αρχίζει αυτό που οι επιστήμονες ονομάζουν «χάσμα των γενεών». ..

Η αλήθεια είναι ότι ούτε ο έφηβος καταλαβαίνει ακριβώς τι του συμβαίνει. Όλα όσα ήξερε, αρχίζουν να αλλάζουν με ταχύτητα: το σώμα, η φωνή, οι προτιμήσεις, τα αισθήματα, οι σχέσεις με τους γύρω του. Δεν ενδιαφέρεται πια για τα παιδικά του παιχνίδια, δε θέλει να συμμετέχει όπως παλιά σε οικογενειακές εκδηλώσεις, αμφισβητεί και ειρωνεύεται ό,τι προέρχεται από τους «μεγάλους», που πριν σεβόταν, «βαριέται» τα πάντα...

Στην εφηβεία, πράγματι, συμβαίνει κάτι σαν επανάσταση. Λίγο πριν την ενηλικίωση, θεωρούμε ότι μπορούμε να κάνουμε τα πάντα μόνοι μας, χωρίς στήριξη, διεκδικούμε να ακούγεται η «φωνή» μας, θέλουμε να εκφράσουμε την άποψή μας σε όλα. Επίσης, θέλουμε να γνωρίσουμε καινούρια πράγματα.

Όμως, είναι και δύσκολη περίοδος. Νιώθουμε πιο ευαίσθητοι, πιο οξύθυμοι και νευρικοί, πολλές φορές μελαγχολούμε κι έχουμε την τάση να απομονωνόμαστε. Ακόμη και οι φίλοι μπορεί να γίνουν «ξένοι», γι' αυτό διστάζουμε να εκδηλωθούμε μπροστά τους, από φόβο μήπως μας απορρίψουν ή μας ειρωνευτούν. Τα ίδια – και χειρότερα – ισχύουν στη σχέση μας με το άλλο φύλο, που τώρα πια αρχίζει να μας ενδιαφέρει περισσότερο.

Ο έφηβος έχει μεγάλη ανάγκη να είναι αποδεκτός από το περιβάλλον του, να μη διαφοροποιείται από τους συνομηλίκους του και πολλές φορές ξεχνά ότι είναι μοναδικός και ξεχωριστός. Αυτό, όμως, είναι επικίνδυνο, κυρίως γιατί συσσωρεύει πίεση μέσα του, που μπορεί να εκδηλωθεί ξαφνικά με επιθετικό τρόπο.

Γενικά, η συμπεριφορά ενός εφήβου μπορεί να είναι αντιφατική: άλλες φορές να ξυπνά το παιδί που προσπαθεί με κόπο να κρύψει κι άλλες πάλι να φέρεται με ωριμότητα ενηλίκου. Πάντως, η αλήθεια είναι πως, όσο ήμαστε παιδιά, ανυπομονούσαμε να μεγαλώσουμε. Τώρα που γίναμε έφηβοι, λαχταρούμε να γυρίσουμε πίσω στα παιδικά μας χρόνια, από φόβο για τις αυξημένες ευθύνες που θα αντιμετωπίσουμε.

Κι όσο κι αν οι γονείς μας πιστεύουν ότι είμαστε αδιάφοροι για ό,τι συμβαίνει, αγνοούν αυτά που σκεφτόμαστε. Ανησυχούμε και προβληματιζόμαστε πολύ έντονα, ιδίως στην εποχή μας, για τις τεράστιες δυσκολίες που όλοι βιώνουμε. Κι ενώ οι γονείς μας έζησαν πιο ανέμελα την εφηβική τους ηλικία, γιατί είχαν περισσότερες πιθανότητες για ένα «εξασφαλισμένο» μέλλον, οι σύγχρονοι έφηβοι είμαστε βυθισμένοι στην αβεβαιότητα και την αμφιβολία.

Αυτός ίσως να είναι ο λόγος για τον οποίο συχνά διαμαρτυρόμαστε ότι, κυρίως οι γονείς, μας καταπιέζουν. Γενικά, οι έφηβοι νιώθουμε ότι όλοι είναι εναντίον μας, κάθε μας πράξη λογοκρίνεται, μας αδικούν και αυτό μας προκαλεί θυμό και τάση απομόνωσης. Η έλλειψη επικοινωνίας, όμως, με άτομα που μπορεί να εμπιστευτεί ο έφηβος, πιθανό να οδηγήσει σε ακραία φαινόμενα, όπως η κατάθλιψη, η χαμηλή αυτοεκτίμηση, η βία, η φυγή από το σπίτι, οι καταχρήσεις. Όλα αυτά στην πραγματικότητα είναι κραυγή για βοήθεια, γι' αυτό και οι γονείς πρέπει πάντα να βρίσκονται στο πλευρό των παιδιών τους, και όχι απέναντι.

Ίσως, τελικά, η λύση στο «χάσμα των γενεών» να είναι αυτή: οι γονείς να θυμούνται πάντα ότι και οι ίδιοι υπήρξαν κάποτε έφηβοι!